

Jakie są oczekiwania Komisji Europejskiej wobec uniwersytetów europejskich?

Rafał Witkowski

Rafał Witkowski

Rafał Witkowski

W dzisiejszych czasach społeczeństwa europejskie bardziej niż kiedykolwiek potrzebują uniwersytetów (> wyzwania globalizacji, COVID-19, odbudowa Europy po pandemii, kształtowanie zrównoważonych i odpornych społeczeństw i gospodarek, etc.).

Funkcjonowanie uniwersytetu jest warunkiem egzystencji społeczeństw otwartych, demokratycznych, sprawiedliwych i zrównoważonych.

Uniwersytet = instytucja szkolnictwa wyższego, która otrzymała Kartę Erasmusa+ dla szkolnictwa wyższego (ECHE), co jest warunkiem wstępnym uczestnictwa w programie Erasmus+ oraz pokrewnych.

Rafał Witkowski

W Europie blisko 5 000 instytucji szkolnictwa wyższego, 17,5 mln studentów, 1,35 mln wykładowców oraz 1,17 mln naukowców.

W ostatnich 35 latach ponad 10 milionów młodych Europejczyków uczestniczyło w różnych programach wymiany Erasmus (+).

Miejsce uniwersytetu w tworzeniu **Europejskiego Obszaru Edukacji (EOG)** i **Europejskiej Przestrzeni Badawczej (EPB)** w synergii z **Europejskim Obszarem Szkolnictwa Wyższego**.

Strategia opiera się na osiągnięciach ponad 20 lat Procesu Bolońskiego, proponując wizję europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego z korzyścią dla UE i nie tylko.

Rafał Witkowski

Według badań Eurobarometru:

92 % uniwersytetów uznało usunięcie przeszkód prawnych i administracyjnych dla międzynarodowych strategicznych partnerstw instytucjonalnych za kwestię kluczową.

93 % uniwersytetów uznało za użyteczne stworzenie unijnych stopni naukowych realizowanych przez sieci uniwersytetów europejskich, oferujących studentom możliwość studiowania w różnych krajach UE, z elastycznym wyborem kursów lub modułów.

Rafał Witkowski

Finansowanie uniwersytetów jest często niewystarczające: inwestycje w szkolnictwo wyższe albo maleją pomimo rosnącej liczby studentów, albo nie rosną w tym samym tempie, a pandemia wirusa Covid-19 spowodowała dodatkowe potrzeby inwestycyjne (np. w zakresie narzędzi i infrastruktury cyfrowej) oraz utratę dochodów.

Przewidywania do 2030 r.:

co najmniej 45 % osób w wieku 25-34 lat uzyska wykształcenie wyższe

co najmniej 60 % dorosłych będzie uczestniczyć w uczeniu się (LLL)

co najmniej 80 % osób będzie posiadało przynajmniej podstawowe umiejętności informatyczne

co najmniej 20 mln specjalistów w zakresie IT znajdzie zatrudnienie

Rafał Witkowski

Cele europejskiej strategii na rzecz uniwersytetów:

- 1) wspieranie i umożliwianie uniwersytetom dostosowywania się do zmieniających się warunków, rozwijania się i przyczyniania do odporności Europy i jej odbudowy.
 - 2) wezwanie skierowane do państw członkowskich i instytucji szkolnictwa wyższego w całej Europie do połączenia sił i środków.
 - 3) przeniesienie współpracy ponadnarodowej na nowy poziom intensywności i zakresu.
 - 4) rozwinięcia europejskiego wymiaru sektora szkolnictwa wyższego, opartego na wspólnych wartościach.
 - 5) wykorzystanie doświadczeń wyciągniętych z inicjatywy na rzecz uniwersytetów europejskich (41 konsorcjów uniwersytetów europejskich).
-

Rafał Witkowski

Do połowy 2024 r. Komisja Europejska proponuje skoncentrować się na osiągnięciu czterech wspólnych kluczowych celów:

- 1) wzmocnienie europejskiego wymiaru w szkolnictwie wyższym i badaniach naukowych: wdrożenie szeregu inicjatyw, które będą dla **współpracy ponadnarodowej tym, czym do tej pory był program Erasmus+ dla mobilności studentów i program „Horyzont Europa” dla doskonałych badań.**
 - 2) wspierać uniwersytety jako „latarni morskich” europejskiego stylu życia (**badania naukowe powiązane z demokratycznymi wartościami i wolnością badań**).
-

Rafał Witkowski

- 3) wzmocnienie pozycji uniwersytetów jako podmiotów przemian w ramach bliźniaczej **transformacji ekologicznej i cyfrowej** (przemiany ekologiczne i transformacja cyfrowa).

 - 4) wzmocnienie roli uniwersytetów jako siły napędowej globalnej roli i przywództwa UE (europejska strategia na rzecz uniwersytetów wymaga **dostosowania** priorytetów polityki i inwestycji **na poziomie UE, krajowym, regionalnym i instytucjonalnym**)
-

Rafał Witkowski

Cztery projekty przewodnie służące wzmocnieniu Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i badań naukowych (do 2050 r.):

- 1) inicjatywa „Erasmus+” na rzecz uniwersytetów europejskich, w połączeniu z programem „Horyzont Europa”, „Cyfrową Europą” i innymi **instrumentami unijnymi i krajowymi**, będzie wspierać **ambitne ponadnarodowe sojusze instytucji szkolnictwa wyższego** w celu rozwijania wspólnej **długoterminowej, trwałej i systemowej współpracy strukturalnej, badawczej i innowacyjnej oraz tworzenia europejskich kampusów międzyuniwersyteckich**, w których studenci, pracownicy i badacze ze wszystkich części Europy będą mogli korzystać z niezakłóconej mobilności ponad granicami państw i dyscyplin.
-

Rafał Witkowski

2) **Statut prawny** uniwersytetów europejskich i innych rodzajów konsorcjów pozwoli im na podejmowanie wspólnych decyzji strategicznych, wspólne działanie z osobowością prawną oraz ułatwi łączenie zasobów, działań i danych, także na długoterminową i elastyczną współpracę transnarodową, umożliwiając dzielenie się potencjałem, wymianę pracowników i realizację wspólnych programów w celu nadawania na poziomie sojuszu wspólnych stopni naukowych, w tym wspólnego europejskiego stopnia naukowego.

Rafał Witkowski

- 3) **Wspólny europejski tytuł naukowy**, nadawany na poziomie krajowym, poświadczalby efekty uczenia się osiągnięte w ramach współpracy ponadnarodowej między kilkoma instytucjami, oferowanej np. w ramach sojuszy uniwersytetów europejskich, i opierałby się na wspólnym zestawie kryteriów. W pierwszej kolejności Komisja Europejska podejmie prace nad opracowaniem europejskich kryteriów przyznawania znaku **European Degree**. Oznaczenie takie byłoby wydawane jako dodatkowe świadectwo kwalifikacji studentów kończących wspólne programy realizowane w kontekście współpracy transnarodowej między kilkoma instytucjami szkolnictwa wyższego.
-

Rafał Witkowski

- 4) Powszechne stosowanie inicjatywy **europejskiej legitymacji studenckiej** w odniesieniu do wszystkich studentów na uniwersytetach w Europie ułatwi im dostęp do mobilności transnarodowej na wszystkich poziomach. Legitymacja zapewni możliwości jednoznacznej identyfikacji każdego europejskiego studenta ponad granicami i za pomocą narzędzi cyfrowych ułatwi wprowadzenie europejskich legitymacji studenckich w całej Europie i umożliwi całkowitą cyfryzację zarządzania mobilnością studentów w ramach programu Erasmus+ od złożenia wniosku do wydania zaświadczenia o studiach.
-

Rafał Witkowski

Te cztery projekty przewodnie będą działać w synergii i przyczynią się do stworzenia ram europejskiej współpracy w sektorze szkolnictwa wyższego.

Uniwersytety cieszą się autonomią, a ustawodawstwo krajowe znajduje się w rękach państw członkowskich, dlatego stałym wyzwaniem jest zapewnienie pełnej przejrzystości programów nauczania i kwalifikacji oraz dopilnowanie, aby różnice nie stanowiły przeszkody dla swobodnego przepływu studentów, pracowników akademickich i badaczy. **Komisja Europejska**, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi, **będzie:**

- 1) rozszerzyć program do 60 europejskich uniwersytetów z ponad 500 uniwersytetami do połowy 2024 r., z orientacyjnym budżetem programu Erasmus+ wynoszącym łącznie 1,1 mld EUR na lata 2021-2027.
-

Rafał Witkowski

- 2) pracować nad statutem prawnym sojuszy uczelni do połowy 2024 r.: pilotować od 2022 r. w ramach programu Erasmus+ wdrażanie istniejących instrumentów europejskich.
 - 3) zbadanie możliwości i niezbędnych kroków w kierunku wspólnego europejskiego dyplomu do połowy 2024 r.: pilotażowe uruchomienie od 2022 r. w ramach programu Erasmus+ pierwszych kroków w kierunku wspólnego europejskiego dyplomu, w szczególności opracowanie europejskich kryteriów przyznawania znaku europejskiego dyplomu.
 - 4) zwiększenie skali inicjatywy europejskiej legitymacji studenckiej poprzez wprowadzenie niepowtarzalnego europejskiego identyfikatora studenta dostępnego dla wszystkich mobilnych studentów w 2022 r. i dla wszystkich studentów uczelni wyższych w Europie do połowy 2024 r.
-

Rafał Witkowski

Odpowiednie wsparcie finansowe dla szkolnictwa wyższego i badań naukowych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Obecnie państwa członkowskie wydają średnio 0,8 % swojego PKB na szkolnictwo wyższe, przy czym wydatki te wahają się od 0,3 % do 1,7 %. Średnie wydatki rządowe na badania i rozwój w instytucjach szkolnictwa wyższego wynoszą 0,48 % PKB w Europie.

Rafał Witkowski

Dalsze działania:

- 1) zwiększenie liczby staży zagranicznych w ramach programu Erasmus+, które każdego roku docierają do ponad 100 000 stażystów.
 - 2) wprowadzenie do głównego nurtu nowych oraz innowacyjnych „Master Lab” do nauczania na poziomie studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich.
 - 3) opracowanie zestawu narzędzi przejściowych dla uniwersytetów i państw członkowskich: badania Eurograduate tracking, HEInnovate 2.031 i usługi akceleracyjne dla uniwersytetów w ramach programu Horyzont Europa.
 - 4) wzmocnienie roli uniwersytetów w lokalnych ekosystemach innowacji, np. poprzez transfer technologii, tworzenie firm typu spin-off oraz promowanie wspólnych inwestycji w synergii z InvestEU.
-

Rafał Witkowski

- 5) wdrażanie ERA4You (mobilność między środowiskiem akademickim a przedsiębiorstwami).
 - 6) od 2023 r. wsparcia na rzecz rozwoju inkubatorów w ramach instytucji szkolnictwa wyższego, w ścisłej współpracy z sektorem przedsiębiorczości.
 - 7) organizowanie Europejskich Targów Talentów skupiających studentów, badaczy na wczesnym etapie kariery, naukowców, przedsiębiorstwa rozpoczynające działalność, przemysł i inwestorów, promujących talenty, możliwości biznesowe i możliwości zatrudnienia w całej UE, począwszy od pierwszej edycji w ramach europejskiego programu „Nauka w mieście” w Lejdzie w 2022 r.
 - 8) promowanie nauczania interdyscyplinarnego, w tym poprzez akredytację instytucjonalną, ocenę akademicką, nagradzanie i rozwój zawodowy.
-

Rafał Witkowski

- 9) wspieranie różnorodności, inkluzywności i równości płci (EDI)
 - 10) opracowanie krajowych systemów wsparcia i ułatwianie dostępu uchodźców i osób ubiegających się o azyl do szkolnictwa wyższego, w tym ustanowienie i rozszerzenie zakresu dodatkowych ścieżek dla studentów-uchodźców i związanego z nimi wsparcia.
 - 11) uniwersytety muszą być miejscami wolności: słowa, myśli, nauki, badań i wolności akademickiej w ogóle. Wolność akademicka nie może być oderwana od autonomii instytucjonalnej ani od udziału studentów i pracowników w zarządzaniu szkolnictwem wyższym.
 - 12) rozwijanie umiejętności, kompetencji i innowacji technologicznych na rzecz transformacji ekologicznej.
-

Rafał Witkowski

- 13) Komisja Europejska, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi, będzie wspierać uniwersytety za pośrednictwem programu Erasmus+ w zakresie włączania problematyki **zrównoważonego rozwoju środowiska** do głównego nurtu ich infrastruktury i działalności.
 - 14) Komisja Europejska, będzie wspierać uniwersytety w opracowaniu we współpracy z podmiotami społeczno-gospodarczymi krótkich kursów szkoleniowych dotyczących umiejętności w zakresie zielonej transformacji, prowadzących do uzyskania mikrokwalfikacji (*microcredentials*).
 - 15) rozwijanie innowacyjnych technologii edukacyjnych poprzez tworzenie firm typu spin-off lub scale-up oraz wykorzystywać potencjał rozwijającego się europejskiego sektora technologii edukacyjnych (**EdTech**).
-

Rafał Witkowski

Rafał Witkowski

Rafał Witkowski

Rafał Witkowski

Dziękuję za uwagę
